

NOWA PODSTAWA
PROGRAMOWA

7

Planeta
Nowa

Zeszyt ćwiczeń

DO GEOGRAFII
DLA KLASY SIÓDMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

nowa
era

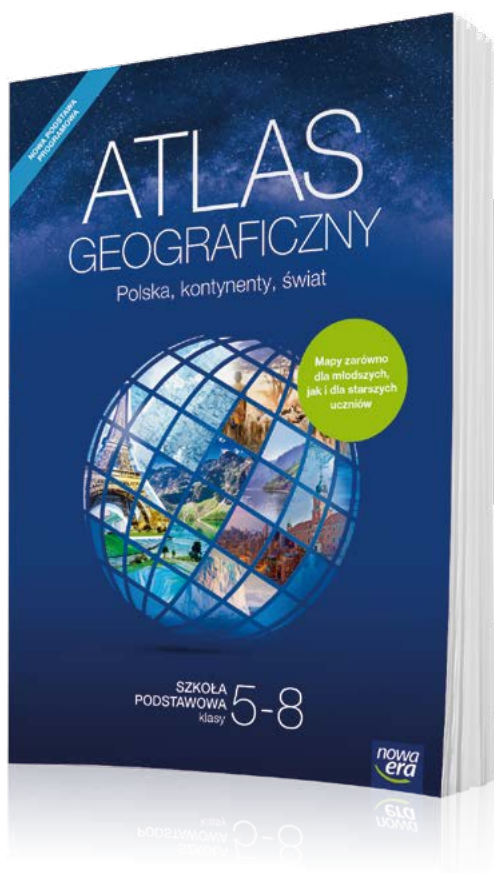
ATLAS

GEOGRAFICZNY 5-8

DLA KLAS

NOWOŚĆ!

Nowy atlas geograficzny *Polska, kontynenty, świat* jest przeznaczony dla uczniów klas 5–8 szkoły podstawowej. Zawiera komplet aktualnych map i danych statystycznych niezbędnych w nauce geografii. Uwzględnia wymagania nowej podstawy programowej. Stanowi doskonale uzupełnienie podręcznika i zeszytu ćwiczeń.

**Ponad 250 map
oraz 70 tablic
z danymi
statystycznymi**

- Czytelne mapy regionów Polski, Europy i świata – łatwe w odbiorze dla uczniów klas 5 i 6.
- Ogólnogeograficzne i tematyczne mapy Polski oraz poszczególnych kontynentów – dostosowane do percepcji uczniów klas 7 i 8.
- Mapy tematyczne prezentujące zagadnienia ujęte w nowej podstawie programowej.

sklep.nowaera.pl

7

Planeta
Nowa

Justyna Knopik, Maria Kucharska,
Ryszard Przybył, Kamila Skomoroko,
Alina Witek-Nowakowska

Zeszyt ćwiczeń

DO GEOGRAFII
DLA KLASY SIÓDMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

nowa
era

Twoje mocne strony

Planeta Nowa

Zeszyt ćwiczeń jest skorelowany z podręcznikiem *Planeta Nowa* dla klasy 7 dopuszczonym do użytku szkolnego i wpisanym do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do nauczania geografii w szkole podstawowej.

Numer ewidencyjny podręcznika w wykazie MEN: 906/3/2017

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2017
ISBN 978-83-267-3097-9

Wydanie drugie
Warszawa 2018

Koordynacja prac i redakcja merytoryczna: Paweł Przybylski.

Redakcja merytoryczna: Jan Janus, Dariusz Ortman. **Współpraca redakcyjna:** Paulina Rosiak, Dorota Urbaniak. **Redakcja językowa:** Aleksandra Kowalczyk-Przyckowska, Anna Lota.

Nadzór artystyczny: Kaia Juszczak.

Opieka graficzna: Ewa Kaletyn. **Projekt okładki:** Maciej Galiński.

Projekt graficzny: Aleksandra Szpunar. **Opracowanie graficzne:** Monika Brózda, Maciej Galiński, Klaudia Jarocka, Ewa Kaletyn. **Ilustracje:** Elżbieta Buczkowska, Joanna Ptak.

Mapy: Zespół Kartograficzny Nowa Era. **Fotoserwis:** Bogdan Wańkowicz.

Realizacja projektu graficznego: Ewa Pietras.

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów:

AGENCJI GAZETA: LBE&W: Alamy Stock Photo – blickwinkel s. 96 (złoty), Krystyna Szulecka s. 69 (wycinanka łowicka), Nigel Sawyer s. 46 (rdzina); Łukasz Zandecki s. 21 (góry zrębowe), Wojciech Wójcik s. 28 (krajobraz pojezierny), 120 (molo w Sopocie); **EAST NEWS:** FOTONOVA/Adam Brzoza s. 120 (drewniany kościół w Dębnie), FOTONOVA/Tomasz Paczos s. 113 (fabryka samochodów w Gliwicach), Monkpress s. 23, Reporter/Gerard s. 114, Reporter/Michał Makowski s. 19, Reporter/Witold Rozbicki s. 120 (Słowiński Park Narodowy); ESA European Space Agency/P. Carril s. 5; **FORUM:** Magdalena i Tomasz Jodłowski s. 103, Marek Skorupski s. 69 (stroje łowicze), Tomasz Sternicki s. 107, Wojciech Fondalinski s. 51; PantherMedia / geografika s. 30; Polska Agencja Prasowa PAP/Tomasz Waszczuk s. 93; **SHUTTERSTOCK:** Avillfoto s. 70, Galyna Andrushko s. 49, Geo-grafika s. 25 (dolina U-kształtna), Kuba Barzycki s. 113 (Muzeum Śląskie), luigi rifosi s. 21 (góry wulkaniczne), Nahlik s. 117, Nightman1965 s. 96 (Zamość), Paweł Kaźmierczak s. 25 (Morskie Oko), 28 (krajobraz wysokogórski), PHOTOCREO Michał Bednarek s. 96 (Sukiennice w Krakowie), RicoK s. 4; Thinkstock/Getty Images/Stockphoto s. 21 (góry fałdowe), 120 (kopalnia soli w Wieliczce) oraz Agnieszka i Włodzimierz Biliński s. 44, Ewelina i Bogdan Wańkowiczowie s. 35, Galeon Sp. z o.o./galeon.pl s. 89, Jan Włodarczyk (Giewont – zdjęcie na okładce), Katarzyna Skurczyńska-Garwolińska-zbiory Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego PIB s. 20, Marcin Switoniak s. 46 (gleba bielocowa, mada rzeczna), Ryszard Biel/info.elbiag.pl s. 105.

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, e-mail: nowaera@nowaera.pl
Centrum Kontaktu: 801 88 10 10, 58 721 48 00

Druk i oprawa: Drukarnia Orthdruk

SPIS TREŚCI

Korzystaj z dodatkowych materiałów ukrytych pod kodami QR zamieszczonymi w publikacji.

I Podstawy geografii

Rozdział dodatkowy

1. Czym zajmuje się geografia?	4
2. Współrzędne geograficzne	6
3. Obraz Ziemi na mapie	10
Sprawdź, czy potrafisz	14

II Środowisko przyrodnicze Polski

1. Położenie i granice Polski	16
2. Przeszłość geologiczna Polski	18
3. Góry w Europie i w Polsce	21
4. Zlodowacenia na obszarze Polski	24
5. Ukształtowanie powierzchni	27
6. Skały i surowce mineralne	30
7. Czynniki kształtujące klimat Polski	33
8. Cechy klimatu Polski	37
9. Rzeki w Polsce i w Europie	40
10. Morze Bałtyckie	43
11. Gleby w Polsce	46
12. Lasy w Polsce	48
13. Ochrona środowiska przyrodniczego	50
Sprawdź, czy potrafisz	53

III Ludność i urbanizacja w Polsce

1. Mapa polityczna Europy i podział administracyjny Polski	55
2. Zmiany liczby ludności Polski i Europy	57
3. Struktura płci i wieku	60
4. Rozmieszczenie ludności	63
5. Migracje	65
6. Struktura narodowościowa, etniczna i wyznaniowa	68
7. Struktura zatrudnienia i bezrobocie	71
8. Urbanizacja	73
Sprawdź, czy potrafisz	76

IV Rolnictwo i przemysł Polski

1. Warunki rozwoju rolnictwa	78
2. Produkcja roślinna	80
3. Produkcja zwierzęca	82

4. Zmiany w polskim przemyśle	84
5. Energetyka	86
6. Gospodarka morska	88
Sprawdź, czy potrafisz	90

V Usługi w Polsce

1. Rodzaje usług. Transport i łączność	92
2. Turystyka	95
3. Handel	98
Sprawdź, czy potrafisz	100

VI Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski

1. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego	102
---	-----

VII Relacje między elementami środowiska geograficznego

1. Ochrona przeciwpowodziowa a występowanie i skutki powodzi	104
2. Warunki produkcji energii z różnych źródeł	106
3. Rozwój dużych miast a zmiany w strefach podmiejskich	108
4. Migracje a zaludnienie i struktura wieku na obszarach wiejskich	110
5. Wpływ zmian politycznych i gospodarczych po 1989 roku na strukturę zatrudnienia	112
6. Wpływ transportu na rozwój przemysłu i usług	115
7. Wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki	117
Sprawdź, czy potrafisz	119

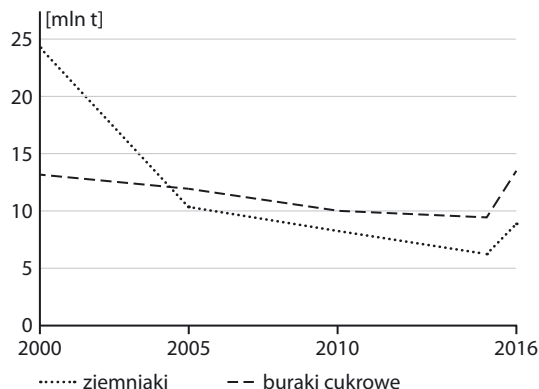
VIII Mój region i moja mała ojczyzna

1. Poznaję region, w którym mieszkam	121
2. Moja mała ojczyzna	123
Sprawdź, czy znasz mapę!	125
Krzyżówki geograficzne	127

Sprawdź, czy potrafisz

Rolnictwo i przemysł Polski

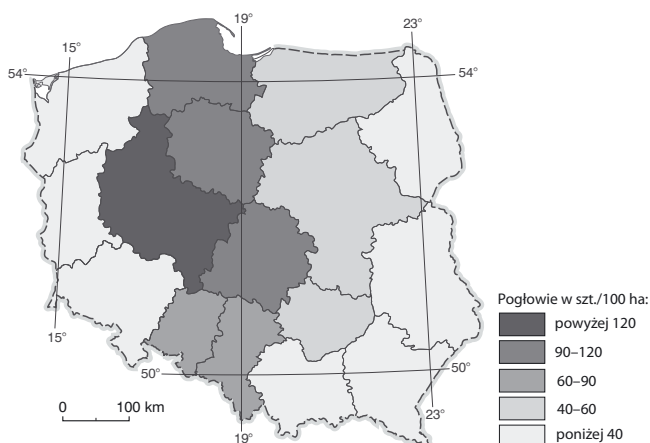
- 1 Na wykresie przedstawiono wielkość zbiorów ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce w latach 2000–2016.

Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

1.	W 2016 roku zbiory buraków cukrowych były większe niż w 2010 roku.	P	F
2.	Zbiory ziemniaków w Polsce między 2000 a 2016 rokiem zmniejszyły się o 500 tys. t.	P	F

- 2 Na mapie przedstawiono rozmieszczenie hodowli trzody chlewnej w Polsce w 2016 roku.

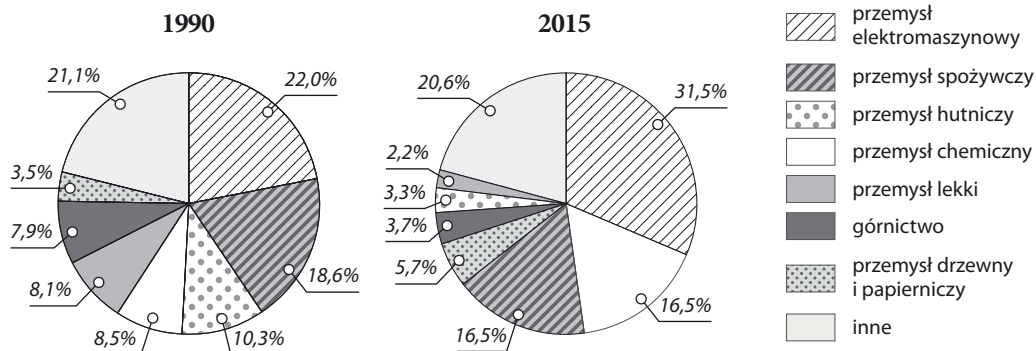

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych jest największe w województwie

- A. pomorskim. C. kujawsko-pomorskim.
B. łódzkim. D. wielkopolskim.

- 3 Na wykresach przedstawiono strukturę produkcji przemysłowej w Polsce w 1990 i 2015 roku.

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1. albo 2.

Między 1990 a 2015 rokiem udział górnictwa i przemysłu hutniczego w strukturze produkcji przemysłowej

A.	zwiększył się,	ponieważ	1.	te działy objęto procesem restrukturyzacji przemysłu.
B.	zmniejszył się,		2.	tych działów nie objęto procesem restrukturyzacji przemysłu.

- 4 W tabeli przedstawiono strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce wg rodzajów elektrowni w latach 2008 i 2014.

Rok	Elektrownie ciepłe (%)	Elektrownie wodne (%)	Elektrownie wiatrowe (%)	Elektrownie na biomasę, biogaz i biopaliwa stałe (%)
2008	95,5	1,6	0,5	2,4
2014	85,9	1,6	4,6	7,9

Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

1.	W Polsce najwięcej energii elektrycznej produkuje się w elektrowniach ciepłych.	P	F
2.	Między 2008 a 2014 rokiem w strukturze produkcji energii elektrycznej najbardziej wzrósł udział elektrowni wodnych.	P	F
3.	W 2014 roku z odnawialnych źródeł wyprodukowano więcej energii elektrycznej niż w 2008 roku.	P	F
4.	Między rokiem 2008 a 2014 w strukturze produkcji energii elektrycznej wzrósł udział elektrowni ciepłych.	P	F

V. Usługi w Polsce

1 Rodzaje usług. Transport i łączność

Cele lekcji: Poznasz wybrane rodzaje usług. Dowiesz się, jaką rolę odgrywa-
ją poszczególne rodzaje transportu w gospodarce Polski. Zrozumiesz wpływ
komunikacji na jakość życia mieszkańców naszego kraju i na jego gospodarkę.

Rozwiąż
dodatkowe
zadania
dowiczenia.pl
Kod: N7RCN8

Na dobry początek

1 Przyporządkuj podane przykłady usług do właściwej grupy.

*przewóz pasażerów komunikacją miejską, wyjazd z biurem podróży do Grecji,
Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, wysłanie paczki*

- A. Usługi dystrybucyjne: _____
- B. Usługi rekreacyjno-zdrowotne: _____
- C. Usługi oświatowo-kulturalne: _____
- D. Usługi informacyjne (łącznościowe): _____

2 W tabeli przedstawiono wielkość prze- wozów towarów i pasażerów wg rodza- jów transportu w Polsce w 2016 roku.

Zaznacz poprawne uzupełnienia zdań.

Największe znaczenie w przewozie ładunków i pasażerów ma transport **A** / **B**.

Udział transportu samochodowego w przewozach pasażerskich w 2016 roku wynosił **C** / **D**.

- A. kolejowy C. ponad 20%
B. samochodowy D. niemal 60%

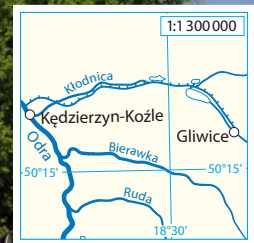
Transport	Przewóz ładunków (mln t)	Przewóz pasażerów (tys. os.)
samochodowy	1 547	390 493
kolejowy	223	291 980
rurociągowy	54	–
morski	7	632
wodny śródlądowy	6	2 024
lotniczy	0,04	8 779
OGÓŁEM	1 836	693 908

3 Podaj trzy przykłady wpływu transportu i łączności na jakość życia mieszkańców naszego kraju i jego rozwój gospodarczy.

1. _____
2. _____
3. _____

Kanały – nie tylko zabytki epoki

Do połowy XIX wieku drogi wodne śródlądowe były najważniejszymi w Polsce naturalnymi szlakami transportowymi. Obecnie ich długość wynosi 3655 km, z czego 336 km to kanały. Jednym z najciekawszych pod względem rozwiązań inżynierskich jest XIX-wieczny Kanał Elbląski. To jedyny działający szlak żeglugowy na świecie, po którym statki turystyczne poruszają się nie tylko po wodzie, lecz także – na specjalnych wózkach – po lądzie. Kanał Elbląski wybudowano, aby skrócić drogę transportu towarów (m.in. drewna i zboża) z Prus do Elbląga i dalej do Gdańska. Nieco inną funkcję pełni Kanał Gliwicki, który wraz z Odrą łączy Górny Śląsk z portami w Szczecinie i Świnoujściu.

Kąty to jedna z pięciu pochylni na Kanale Elbląskim. Przetaczane przez nią statki muszą pokonać niemal 19-metrową różnicę wysokości między górnym i dolnym odcinkiem kanału oraz 500-metrowy odcinek lądowy.

Rozwiąż zadania na podstawie powyższych informacji

- 4** Podaj nazwy dwóch kanałów wodnych zaznaczonych na mapach. Dopisz do każdej z nich nazwy rzek lub miast, które zostały połączone tym kanałem.

Nazwa rzeki/miasta	Nazwa kanału	Nazwa rzeki/miasta

- 5** Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B oraz jej uzupełnienie 1. albo 2.

Duże znaczenie dla gospodarki Polski ma obecnie Kanał

A.	Elbląski,	który jest wykorzystywany głównie	1.	do transportu węgla kamiennego.
B.	Gliwicki,		2.	do transportu drewna i zbóż.

- 6** Określ, który rodzaj transportu jest najkorzystniejszy w opisanych sytuacjach. Zaznacz właściwą odpowiedź w każdym wierszu w tabeli.

Lp.	Opis	Oznaczenie na mapie			
1.	Przewożenie mebli ze sklepu do domu.	A	B	C	D
2.	Dostarczanie wody ze zbiornika retencyjnego do stacji uzdatniania.	A	B	C	D
3.	Przewożenie węgla kamiennego z kopalni do elektrowni.	A	B	C	D
4.	Dostarczanie cytrusów i kawy z Ekwadoru do Polski.	A	B	C	D

A. Transport samochodowy.

B. Transport kolejowy.

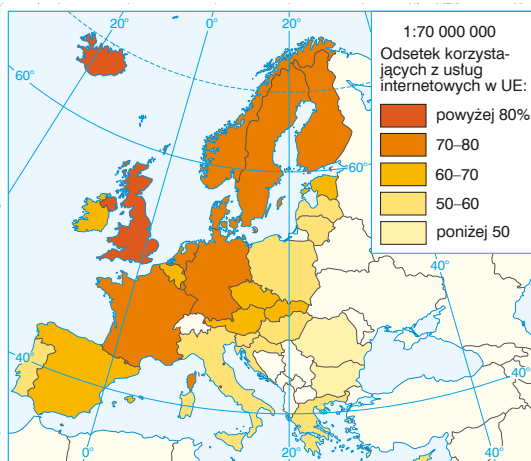
C. Transport przesyłowy.

D. Transport morski.

Dla dociekliwych

Poziom usług internetowych w danym kraju ocenia się na podstawie kilku wskaźników. Należą do nich między innymi odsetek gospodarstw domowych z dostępem do internetu oraz rodzaj usług, z których społeczeństwa korzystają w sieci.

- 7** Oceń poziom korzystania z usług dostępnych przez internet w Polsce na tle innych państw Unii Europejskiej.

Odsetek osób korzystających z usług internetowych w celach prywatnych w krajach UE w 2015 r.

Zapamiętaj!

- Usługi to sektor gospodarki obejmujący działalność nieprodukcyjną, mającą na celu zaspokajanie potrzeb ludzi, przedsiębiorstw oraz instytucji.
- Transport dzielimy na: samochodowy, kolejowy, wodny (morski i śródlądowy), lotniczy oraz przesyłowy.
- Największe znaczenie w naszym kraju, zarówno w przewozie towarów, jak i pasażerów, ma transport samochodowy.
- Łączność to dział komunikacji obejmujący przesyłanie informacji za pośrednictwem poczty, telefonii, radia, telewizji i internetu.

2 Turystyka

Cele lekcji: Poznasz rodzaje turystyki wyróżnione ze względu na cel wyjazdu. Poznasz walory przyrodnicze i kulturowe Polski oraz swojego regionu. Dowiesz się, które obiekty w Polsce zostały wpisane na „Listę światowego dziedzictwa UNESCO”.

Rozwiąż
dodatkowe
zadania
docwiczenia.pl
Kod: N7DXYX

Na dobry początek

1 Do każdego z wymienionych rodzajów turystyki dopisz przykładowy cel wyjazdu według wzoru.

A. Turystyka biznesowa: uczestnictwo w międzynarodowych targach żeglarskich.

B. Turystyka lecznicza: _____

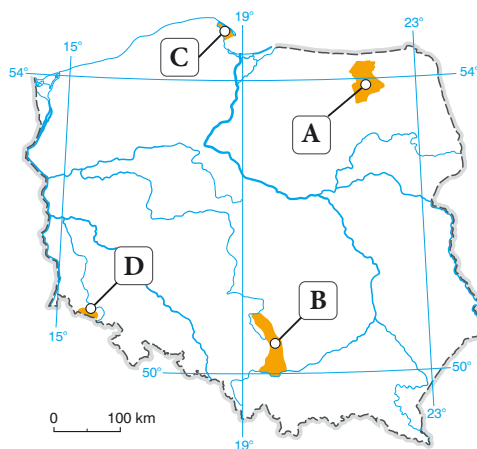
C. Turystyka wypoczynkowa: _____

D. Turystyka poznawcza: _____

2 Na mapie Polski literami (A–D) zaznaczono cztery obszary, na których występują bardzo dobre warunki do uprawiania określonych rodzajów turystyki. Pod mapą umieszczono nazwy tych obszarów oznaczone numerami (I–V).

Uzupełnij tabelę. Wpisz literę (A–D) odpowiadającą obszarowi, na którym panują najlepsze warunki do uprawiania danego rodzaju turystyki, oraz numer (I–IV) odpowiadający nazwie tego obszaru.

Lp.	Rodzaj turystyki	Litera na mapie	Nazwa obszaru
1.	żeglarstwo		
2.	narciarstwo		
3.	wspinaczka skałkowa		
4.	windsurfing		

- I. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska.
II. Karkonosze.
III. Kraina Wielkich Jezior Mazurskich.
IV. Zatoka Pucka.

3 Podkreśl żółtym kolorem walory przyrodnicze naszego kraju, a niebieskim – jego walory kulturowe.

*wydmy w Słowińskim Parku Narodowym, kopalnia soli w Wieliczce,
Muzeum Powstania Warszawskiego, przełom Dunajca w Pieninach,
zamek krzyżacki w Malborku, Tatry, wyspa Wolin, Jarmark Dominikański*

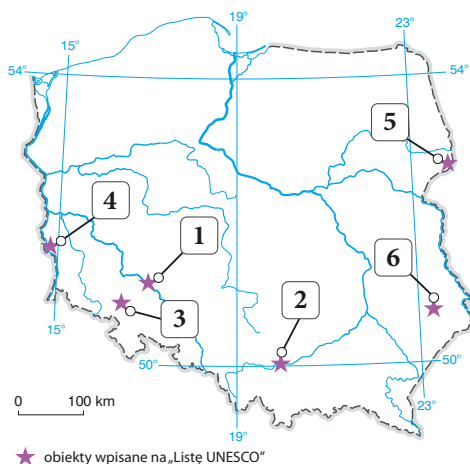
- 4** Wymień po trzy walory przyrodnicze i kulturowe województwa lub powiatu, w którym mieszkasz.

Walory przyrodnicze: _____

Walory kulturowe: _____

- 5** Na mapie konturowej Polski numerami 1–6 oznaczono wybrane obiekty wpisane na „Listę światowego dziedzictwa UNESCO”. Na fotografiach przedstawiono charakterystyczne elementy trzech z tych obiektów.

Zapisz pod fotografiami nazwy obiektów oraz numery, którymi oznaczono je na mapie.

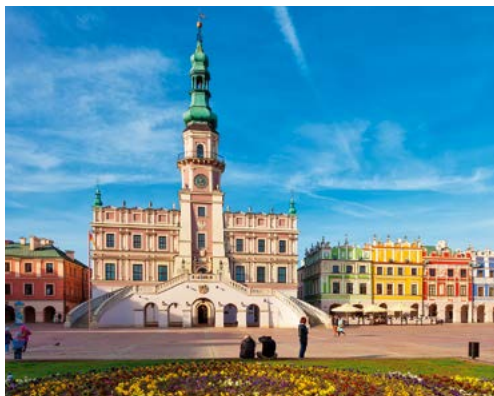
A.

B.

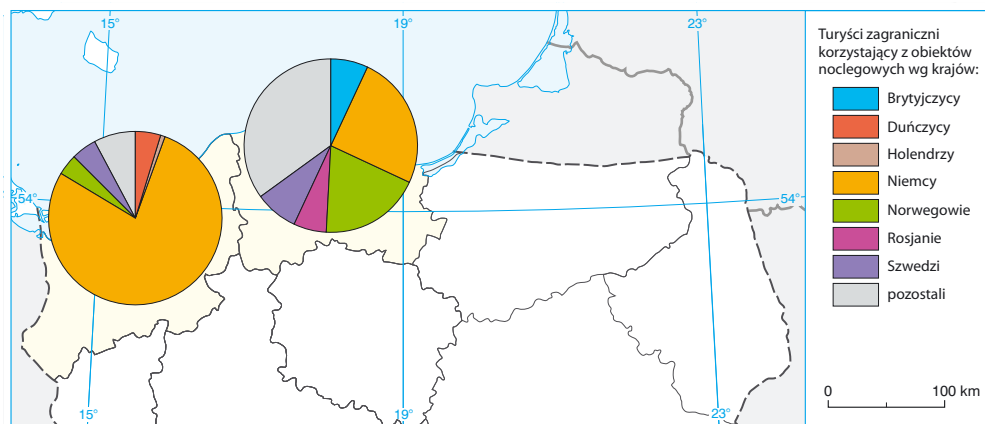

C.

Dla dociekliwych

Polscy turyści najczęściej wypoczywają nad Bałtykiem. Przyciągają ich tam szerokie, piaszczyste plaże, liczne imprezy kulturalne oraz dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna. Na wzrost liczby przyjazdów wpływają również rozwój sieci transportowej oraz niestabilna sytuacja polityczna w takich krajach jak Turcja czy Egipt. Nad Bałtyk przybywa coraz więcej turystów z zagranicy, np. z Niemiec.

6 Na podstawie tekstu oraz mapy wykonaj polecenia

a) Na podstawie mapy oceń prawdziwość podanych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

1.	Największą grupę turystów zagranicznych, którzy skorzystali z obiektów noclegowych w podanych województwach w 2015 roku, stanowili Niemcy.	P	F
2.	W 2015 roku w województwie pomorskim Niemcy i Norwegowie stanowili więcej niż połowę turystów korzystających z obiektów noclegowych.	P	F

b) Podaj trzy czynniki, które wpływają na wzrost liczby turystów wypoczywających nad Bałtykiem.

- _____
- _____
- _____

Zapamiętaj!

- Wśród głównych walorów turystycznych Polski należy wymienić: zróżnicowany krajobraz, czyste środowisko wielu regionów, liczne zabytki historyczne oraz imprezy kulturalne.
- W naszym kraju znajduje się 15 obiektów wpisanych na „Listę światowego dziedzictwa UNESCO”.

Cele lekcji: Poznasz podstawowe pojęcia związane z handlem zagranicznym. Dowiesz się, jakie znaczenie ma handel zagraniczny dla polskiej gospodarki. Nauczysz się obliczać saldo bilansu handlu zagranicznego.

Rozwiąż
dodatkowe
zadania
docwiczenia.pl
Kod: N752WV

Na dobry początek

- 1** Do każdej z podanych informacji przyporządkuj właściwy termin.

eksport, import

- A. Firma farmaceutyczna z Poznania sprowadza z Austrii komponenty do produkcji leków.

- B. Firma motoryzacyjna z Dolnego Śląska sprzedała w maju wszystkie wyprodukowane skrzynie biegów do zakładów w Czechach. _____

- 2** W tabeli przedstawiono wielkość obrotów handlu zagranicznego w Polsce w latach 2011–2016.

Wykonaj polecenia.

- a) Oblicz saldo bilansu handlu zagranicznego w Polsce w latach 2014 i 2015.**

Obliczenia:

2014: _____, 2015: _____

Rok	Obroty handlu zagranicznego w Polsce (mld zł)	
	import	eksport
2011	623,3	558,7
2012	648,1	603,4
2013	656,1	647,9
2014	704,6	693,5
2015	741,0	750,8
2016	777,5	798,2

- b) Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.**

1.	Saldo bilansu handlu zagranicznego w 2014 roku było korzystniejsze dla Polski niż w roku 2015.	P	F
2.	Wartość obrotów handlu zagranicznego w 2011 roku była wyższa niż w 2016 roku.	P	F

- c) Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B oraz jej uzasadnienie 1. albo 2.**

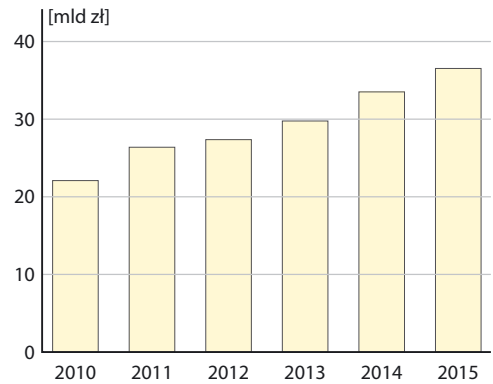
Saldo bilansu handlu zagranicznego w Polsce w latach 2015 i 2016 było

A.	dodatnie,	ponieważ	1.	wartość eksportu była wyższa od wartości importu.
B.	ujemne,		2.	wartość importu była wyższa od wartości eksportu.

- 3** Wymień trzy polskie firmy (w tym co najmniej jedną, która ma siedzibę w Twoim regionie) osiągające sukcesy na arenie międzynarodowej. Opisz krótko ich działalność.

Dla dociekliwych

Polska zajmuje czwarte miejsce w Europie pod względem eksportu mebli. W 2015 roku wpływy z tego tytułu sięgnęły 36,6 mld zł. Na eksport przeznaczają się około 90% mebli wyprodukowanych w naszym kraju, z czego zdecydowana większość trafia do krajów Unii Europejskiej oraz do Stanów Zjednoczonych. Co ciekawe, ponad 50% mebli sprzedawanych w sklepach IKEA na całym świecie produkuje się w Polsce. Największe polskie firmy produkujące meble na eksport to Black Red White, Grupa Nowy Styl, Com40 i Kler.

Wartość eksportu mebli z Polski w latach 2010–2015.

- 4** Na podstawie tekstu, wykresu i innych źródeł informacji wykonaj polecenia.

a) Wymień nazwy pięciu producentów mebli w Polsce.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

b) Podkreśl poprawne dokończenie każdego zdania.

A. Wartość eksportu mebli z Polski w latach 2010–2015 **rosła** / **maląa**.

B. Meble produkowane w naszym kraju są sprzedawane **tylko jako polskie marki** / **również jako marki zagraniczne**.

c) Opracuj w zeszycie krótki scenariusz obrazkowy reklamy lub nakręć reklamę wybranego polskiego produktu, np. mebli.

Zapamiętaj!

- Polska importuje głównie ropę naftową, gaz ziemny, maszyny oraz samochody, a eksportuje – meble, samochody osobowe, silniki spalinowe oraz sprzęt RTV i AGD.
- Głównymi partnerami handlowymi Polski są: Niemcy, Włochy, Francja, Rosja i Chiny.
- Saldo bilansu handlu zagranicznego (różnica między wartością importu a wartością eksportu) naszego kraju przez wiele lat było ujemne. Wartość eksportu przewyższyła wartość importu dopiero w 2015 roku.

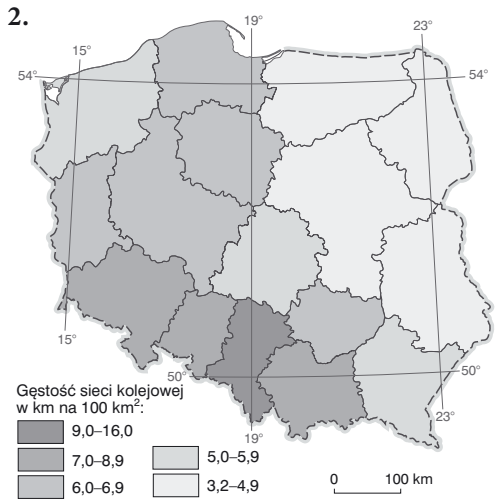
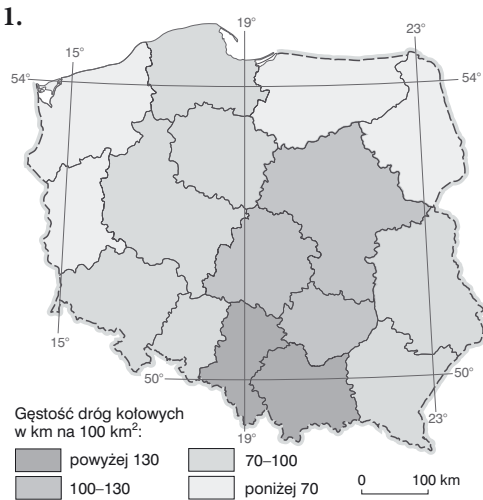
Sprawdź, czy potrafisz | Usługi w Polsce

1 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B oraz jej uzasadnienie 1. albo 2.

Największe znaczenie w przewozie ładunków i pasażerów w naszym kraju ma transport

A.	samochodowy,	ponieważ	1.	umożliwia on między innymi przewóz ładunków bezpośrednio od producenta do odbiorcy.
B.	kolejowy,		2.	za jednym razem można przewieźć nim duże ilości towarów.

2 Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

1.	Województwo łódzkie odznacza się największą w Polsce gęstością dróg kołowych i sieci kolejowej.	P	F
2.	Duża gęstość dróg kołowych występuje w województwach o znacznej koncentracji ludności i silnie uprzemysłowionych.	P	F

3 Wybierz zestaw, w którym podano oznaczenia zdań poprawnie opisujących cechy polskiego transportu.

- Kolej jest wykorzystywana jako środek transportu w największych miastach w Polsce.
- Gęstość dróg o twardej nawierzchni (w tym autostrad i dróg ekspresowych) jest w Polsce porównywalna z gęstością tych dróg w innych państwach Unii Europejskiej.
- Żegluga śródlądowa ma w Polsce niewielkie znaczenie między innymi ze względu na duże wahania poziomu wody w rzekach.
- Port lotniczy, który obsługuje w Polsce największą liczbę pasażerów, znajduje się w Krakowie.

A. 1 i 4 B. 2 i 3 C. 2 i 4 D. 1 i 3

- 4** Przyporządkuj opisy (A–F) do odpowiednich nazw rodzajów transportu. Uzupełnij tabelę.

Transport					
samochodowy	kolejowy	lotniczy	morski	śródlądowy	przesyłowy

- A. Umożliwia przewóz na przykład ropy naftowej z Arabii Saudyjskiej do Gdańska.
 B. Umożliwia dotarcie w niecałe 10 godzin z Pekinu do Warszawy.
 C. Rozprowadza się nim między innymi ropę naftową, prąd elektryczny i gaz ziemny.
 D. Jego cechą są stosunkowo niskie koszty przewozu na krótkich dystansach.
 E. Obejmuje na przykład przejazdy tramwajem.
 F. Umożliwia rejsy po Kanale Elbląskim.

- 5** Zaznacz zestaw, w którym podano nazwy państw będących głównymi partnerami handlowymi Polski.

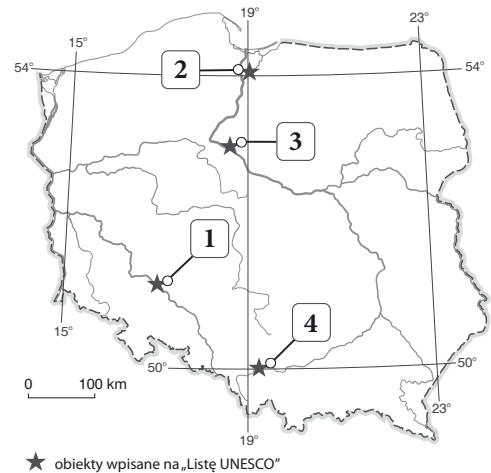
- A. Niemcy, Rosja, Białoruś.
 B. Niemcy, Rosja, Chiny.
 C. Francja, Portugalia, Włochy.
 D. Rosja, Chiny, Szwajcaria.

- 6** Na mapie konturowej Polski oznaczono numerami 1–4 wybrane obiekty wpisane na „Listę światowego dziedzictwa UNESCO”.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Jeden z najpotężniejszych ceglanych obiektów gotyckich w Europie został oznaczony na mapie

- A. numerem 1 – jest to Hala Stulecia.
 B. numerem 2 – jest to zamek krzyżacki.
 C. numerem 3 – jest to Stare Miasto w jednym z miast nad Wisłą.
 D. numerem 4 – jest to nazistowski obóz koncentracyjny.

- 7** Poniższy tekst dotyczy jednego z zabytkowych obiektów w Polsce.

Obiekt ten stanowi przykład doskonale zachowanego renesansowego układu urbanistycznego, łączącego włoskie i środkowoeuropejskie style architektoniczne. Same miasto, nazywane perłą polskiego renesansu, zostało założone w XVI wieku na szlaku handlowym prowadzącym z Europy Zachodniej nad Morze Czarne.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisany obiekt znajduje się w

- A. Zamościu.
 B. Krakowie.
 C. Warszawie.
 D. Toruniu.

VI. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski

1 Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego

Cele lekcji: Dowiesz się, jakie są źródła zanieczyszczenia środowiska w Polsce. Wymienisz najważniejsze skutki tego zjawiska i zaproponujesz działania na rzecz ochrony środowiska.

Rozwiąż
dodatkowe
zadania
docwiczenia.pl
Kod: N78WHG

Na dobry początek

- 1 Przyporządkuj każdemu z wymienionych skutków zanieczyszczenia środowiska jego główne źródło (A–C).

Lp.	Skutek zanieczyszczenia środowiska	Źródło zanieczyszczeń		
1.	kwaśne opady i mgły	A	B	C
2.	smog	A	B	C
3.	nadmierna eutrofizacja	A	B	C

A. Rolnictwo.

B. Przemysł.

C. Transport i piece węglowe.

- 2 Zaznacz podpunkty, w których wymieniono skutki kwaśnych opadów i mgieł.

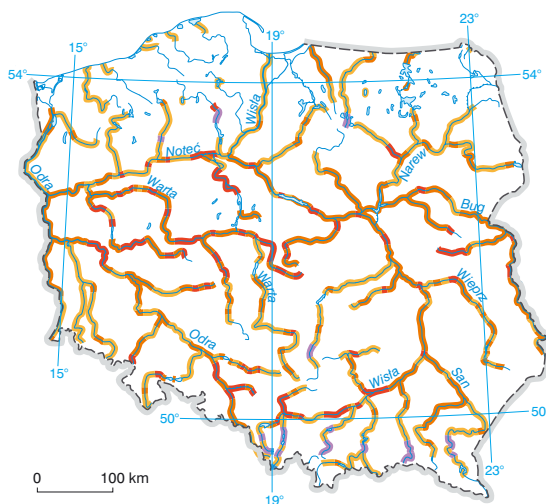
A. Degradacja roślinności.

C. Nadmierne użyznienie wód.

B. Zakwaszenie gleb.

D. Wzrost średniej temperatury powietrza.

- 3 Na mapie przedstawiono stan ekologiczny wód śródlądowych w Polsce.

Klasyfikacja stanu
ekologicznego wód śródlądowych:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości
- klasa II – wody dobrej jakości
- klasa III – wody umiarkowanej jakości
- klasa IV – wody słabej jakości
- klasa V – wody złej jakości

Wykonaj polecenia.

a) Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

1.	Wody rzek Przymorza są słabej jakości.	P	F
2.	W Polsce wody złej jakości występują tylko w okolicach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.	P	F

b) Podaj przyczynę złego stanu ekologicznego wód śródlądowych w Polsce.

Dla dociekliwych

Województwo śląskie odznacza się bardzo dużą gęstością zaludnienia (377 os./km²) oraz wysokim stopniem zurbanizowania i uprzemysłowienia, co powoduje, że środowisko przyrodnicze jest tam bardzo zanieczyszczone. Z województwa śląskiego pochodzi około 38% krajowej emisji zanieczyszczeń gazowych oraz 22% zanieczyszczeń pyłowych. Niepokojąco wysoka jest również ilość wytwarzanych odpadów. Przekracza ona 3,7 tys. t/km² powierzchni.

Elektrownie opalane węglem (m.in. w Jaworznie) należą do głównych źródeł zanieczyszczeń w województwie śląskim.

4 Na podstawie tekstu oraz innych źródeł informacji wykonaj zadania.

a) Podaj przyczynę dużego zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego w województwie śląskim.

b) Zaproponuj dwa działania, które pozwoliłyby zmniejszyć ilość odpadów wytwarzanych w województwie śląskim.

1. _____
2. _____

** Zapamiętaj!**

- Głównymi źródłami zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego są przemysł, motoryzacja i rolnictwo.
- Na skutek przedostawania się zanieczyszczeń do atmosfery powstają kwaśne opady i smog.
- Zanieczyszczenie środowiska jest przyczyną m.in. chorób układu oddechowego i nowotworów.

Zdajesz egzamin ósmoklasisty?

Sięgnij po repetytoria i arkusze Nowej Ery!

JĘZYK POLSKI • MATEMATYKA • JĘZYK ANGIELSKI

REPETYTORIA

Zawierają niezbędną teorię, wskazówki i zadania typu egzaminacyjnego. Pomagają krok po kroku wyćwiczyć umiejętności sprawdzane na egzaminie.

ARKUSZE

Pozwalają oswoić się z formą egzaminu, sprawdzić poziom przygotowania i wypracować skuteczne strategie egzaminacyjne.

Zamów i rozpocznij trening!

sklep.nowaera.pl

Planeta Nowa

Nowy zeszyt ćwiczeń już od pierwszych lekcji geografii kształci i doskonali kluczowe umiejętności geograficzne, takie jak praca z mapą czy wykonywanie podstawowych obliczeń. Dzięki zróżnicowanym zadaniom ułatwia przygotowanie do sprawdzianów i kartkówek.

Praca z mapą

różnorodne zadania z mapą kształtujące umiejętność jej analizy oraz oznaczania zjawisk i obiektów geograficznych

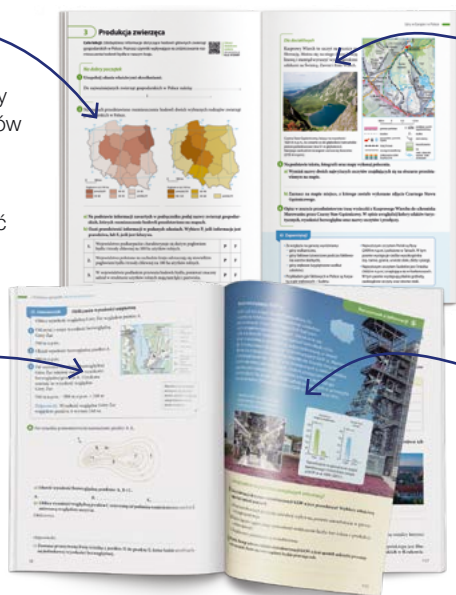
Sprawdź, czy znasz mapę!

zadania kształtujące umiejętność korzystania z mapy ogólnogeograficznej i mapy administracyjnej Polski

Wykonywanie obliczeń

Samouczki

zadania rozwiązane krok po kroku wraz z ćwiczeniami, uczące wykonywania podstawowych obliczeń geograficznych

Stopniowanie trudności zadań

Na dobry początek

ćwiczenia wprowadzające w temat lekcji

Dla dociekliwych

zadania poszerzające wiedzę z omawianego tematu

Zainteresowanie przedmiotem

Korzystam z informacji

ciekawe treści połączone z zadaniami sprawdzającymi umiejętności

Z DOSTĘPEM DO
docwiczenia.pl

Obejrzyj
animację
docwiczenia.pl
Kod: N7AAWC

*Dodatkowe materiały –
oglądaj, pobieraj,
drukuj.*

*Zeskanuj kod QR,
który znajdziesz
wewnątrz
zeszytu ćwiczeń,
lub wpisz kod na
docwiczenia.pl.*

www.nowaera.pl

nowaera@nowaera.pl

Centrum Kontaktu: 801 88 10 10, 58 721 48 00

ISBN 978-83-267-3097-9

9 788326 730979